

Ako Uhorčík šibenici o vlások unikol

Tomáš Uhorčík, zbojnícky kapitán, zbíjal celkom deväť rokov. Jedného dňa sa však rozhodol zbojníčenie zanechať a žiť obyčajný život, celkom obyčajný. Kapitánsku valašku odovzdal svojmu vernému druhovi Jurajovi Jánošíkovi. Oženil sa s dcérou jablunkovského baču a so svojou ženou sa presťahoval do Klenovca. Aby ho vôbec nikto nespoznal, prijal nové meno Martin Mravec. Začal žiť počestne, venoval sa chovu oviec a vyrábala súkno. Až do osudného rána.

„Tomáš, si doma?“ po jemnom zaklopaní na okno začul jemu dobre známy tichý hlas.

Vyskočil rezko z postele a hybaj rovno k dverám. Nechcel zobudiť ani ženu, ani deti. Vonku sa práve briezďilo. Ozrutnú postavu, troška prikrčenú pri okne, rozpoznal na prvýkrát.

„Juro, ty tu čo robíš? Dohodli sme sa predsa, že za mnou prídeš iba vtedy, ak ti bude hroziť nebezpečenstvo alebo ak budeš potrebovať niečo skryť. Čo z tohto sa udialo?“ bez pozdravu sa spýtal Jánošíka.

„Nič sa neudialo, ale potrebujem tvoju pomoc. Pod' s nami ešte ostatný raz na zboj. Mám informáciu, že o pár dní pôjde grófka Schardonová so sprievodom cez Východnú a Važec. Ty to tam dobre poznáš, nájdeme miesto, ktoré by bolo vhodné na prepád.“

„Ja už nechcem mať nič spoločné so zbojníčením. Nie je to dobrý nápad. Čo ak nás lapia práve tento ostatný raz? Čo bude s mojou rodinou? Žijem tu pokojne, nikto nič netuší o mojej minulosti a ja chcem, aby to tak aj zostalo,“ pokojne vysvetľoval Tomáš svojmu druhovi.

„Je to jediná možnosť, ako sa zmocniť šperkov. Zase môžeme pomôcť chudobe. Časy sú zlé. Ľudia iba drú a drú, už nevládzu, ani vychudnuté voľy im na poli nepomôžu. Nemáš predsa srdce z kameňa. Ty, ktorý si vždy pomáhal, myslíš iba na seba, na svoje blaho? Nepoznávam ťa,“ hneval sa Juro.

Tomáš sa tiež nahneval. Veď on, voľakedajší zbojnícky kapitán, nie je predsa taký, ako hovorí Jánošík. Veď on ho zobral medzi svojich chlapov, on ho zaúčal zbojníckemu remeslu. Pôjde s ním, nech sa deje, čo sa deje, nikto nebude o ňom takéto reči šíriť, ani Juro nie.

„Tak, Gajdošík, ako si sa rozhodol?“ oslovil znovu druhá v zboji Jánošík. Keďže Tomáš rád hrával na gajdách, často ho oslovovali aj ostatní zbojníci týmto menom.

„Pôjdem, ale pod jednou podmienkou – že už viac po mňa neprídeš,“ rozhodne povedal Tomáš.

Dohoda znela jednoznačne. Juraj na znak súhlasu pokýval hlavou.

O niekoľko dní sa uskutočnil prepád manželky vyššieho cisárskeho dôstojníka aj so sprievodom presne na ceste medzi Východnou a Važcom. Nikomu zo sprievodu ani nenapadlo, že práve tu sa zjaví Jánošíkova družina. Veď len nedávno ich videli pri Žiline a oni panský sprievod prekvapili na hornom Liptove.

„Panstvo, sem všetky šperky a dukáty, sem ich treba, sem!“ zakričal Jánošík na panský sprievod a podával im klobúk, aby doň hádzali cennosti. Nikto sa neodvážil postaviť na odpor chlapom vysokým ako jedle, po zuby ozbrojeným vybíjanými valaškami.

Jánošíkovi chlapci boli spokojní, aj Juro s Tomášom si vydýchli. Rozišli sa a každý sa pobral svojou cestou – Tomáš do usadlosti Mravcov Vršok pri Klenovci a zbojnícky kapitán so svojou družinou do hôr na bezpečné miesto, o ktorom iba oni vedeli.

No pokoj netrval dlho a pandúri na základe prezradenia, lepšie povedané, udania dobre vedeli, koho majú hľadať. Hľadali po horách, hľadali po lesoch, hľadali po domoch. Obaja chlapi, aj Tomáš Uhorčík-Gajdošík, aj Juraj Jánošík, boli uväznení v kaštieli v Hrachove. Nastalo vypočúvanie, ktoré nemalo konca kraja. Tomáš tvrdil, že bol doma v Klenovci, ba aj žena mu to odprisahala, Juraj zasa, že bol na varínskom salaši. Žiadne rukolapné dôkazy súd nemal.

Na stranu zbojníkov sa postavil aj malohontský podžupan Pavol Láni. Zastával si ich, no najviac Tomáša, ktorého poznal ako Martina Mravca, počestného občana Klenovca. Zakrátko boli obaja prepustení na slobodu, keďže sa ich zastával taký urodzený pán. Šibenici nateraz unikli len o vlások.

